

Crearea unui depozit de documente digitale instituțional la Biblioteca Universității „Dunărea de Jos” din Galați

Structură, acces la colecții, regăsirea informației (II)

Florica Cristea
bibliotecar, Biblioteca
Universității „Dunărea
de Jos” Galați

În prima parte a acestui articol s-a menționat scopul creării unui depozit digital instituțional, și anume, acela de a reuni sub aceeași „umbrelă” întreaga producție științifică a universității, oferind în acest mod, vizibilitate autorilor acesteia, permițând gestionarea cu ușurință a lucrărilor științifice și prezervarea pe termen lung

a acestora.

Revenim la câteva din întrebările cheie pe care trebuie să le punem atunci când începem construcția unui depozit de documente digitale:

Care sunt utilizatorii cheie?

Există două tipuri de utilizatori: cei care creează conținut și cei care beneficiază de acest conținut. Din prima categorie fac parte cadrele didactice, studenții și cercetătorii universității, ei sunt cei care contribuie cu materialul științific și tot ei fac parte din categoria beneficiarilor. Există, însă, și o categorie de cititori, aceia care accesează de oriunde din intranet și pentru care accesul deschis la informație reprezintă o oportunitate. Pentru această categorie sunt gândite și construite colecțiile în acces liber, neparolate, protejate de licența instituțională sau de licențele Creative Commons.

Accesul la colecții se va face gratuit?

Ideal ar fi ca întreaga colecție a depozitului digital să fie pusă la dispoziția utilizatorilor în „acces deschis”, din anumite considerente, însă, anumite

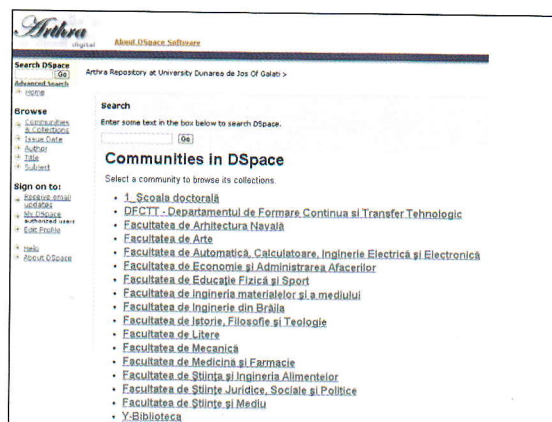
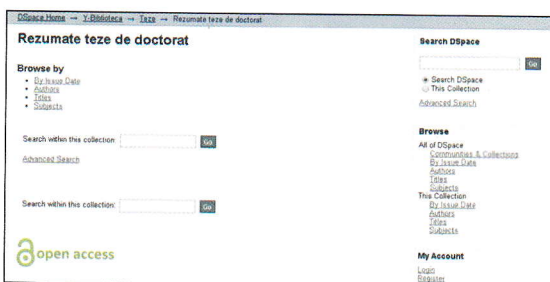
colecții sunt parolate, oferind acces doar unui grup restrâns, la nivelul unei facultăți sau al unei specializări din cadrul acesteia.

Structura depozitului digital instituțional al Universității „Dunărea de Jos” - ARTHRA a fost gândită astfel încât o comunitate de bază să reprezinte o facultate sau un departament al universității. Structura

aceasta modulară dă posibilitatea includerii și indexării articolelor descentralizat, de la nivelul fiecărei entități, centralizat realizându-se un control de autoritate asupra fiecărei înregistrări incluse în colecții (asigurându-se, astfel, uniformitatea și corectitudinea metadatelor asociate fiecărui articol, verificându-se, totodată, și drepturile de autor; în particular, dreptul de difuzare online a lucrării). ARTHRA, în structura ei actuală are 19 comunități, aparținând

Ana-Maria Crăciun
bibliotecar, Biblioteca
Universității „Dunărea de
Jos” Galați

celor 14 facultăți, Școlii doctorale, Departamentului de Formare Continuă și Transfer Tehnologic, Analelor științifice ale Universității și Bibliotecii.

Fiecare comunitate are în componență subcomunități și colecții, reflectând specializările din cadrul universității și tipurile de documente incluse (articole științifice, lucrări de licență, de masterat, teze de doctorat, cursuri, materiale bibliografice, ghiduri, tutoriale etc.).

Colecțiile permit accesul la documente, gratuit sau parolat, în funcție de opțiunile facultăților.

Instrumentul care stă la baza depozitului digital ARTHRA, softul D-Space, asigură accesul parolat la nivel de comunitate, de colecție sau de document; pentru documentele compuse din mai multe fișiere, accesul poate fi setat, astfel încât să permită accesul deschis doar la o parte din fișiere, celelalte fiind parolate și accesibile doar în baza unui cont de utilizator și a unei parole.

Restricțiile de acces, la nivel de colecție sau de document, pot fi stabilite integral sau parțial atât pentru vizualizare full-text cât și pentru vizualizarea metadatelor asociate documentului. Drepturile de acces la colecții și documente sunt stabilite în cadrul unei politici unitare de digitizare și gestionare a documentelor. Gestionarea conturilor de utilizator și a drepturilor de acces pe colecții se realizează în cadrul Compartimentului de digitizare documente al bibliotecii universității.

Un atu pe care îl prezintă acest soft de management al documentelor digitale este acela al flexibilității lui în ceea ce privește reconfigurarea structurii, crearea de noi comunități și colecții, mutarea cu ușurință a documentelor dintr-o colecție în alta, ștergerea sau adăugarea ulterioară de noi fișiere la un articol.

Regăsirea informației.

D-Space permite regăsirea informațiilor în sistem făcând căutare în metadatele asociate unui articol, dar și efectuând căutare pe textul integral al acestuia (dacă fișierul este de tip text, nu imagine, audio, video etc.).

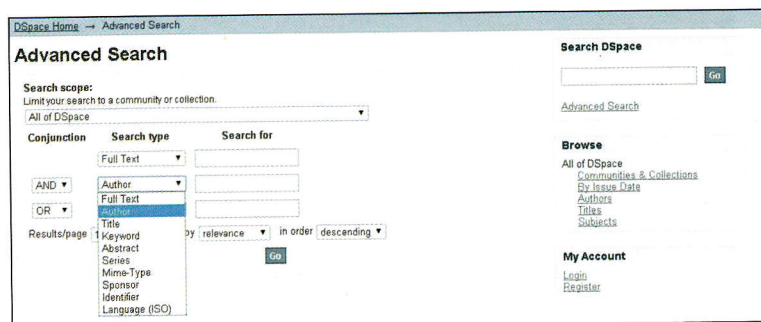
Interfața de căutare oferă posibilitatea regăsirii informațiilor după autor, titlu, cuvinte cheie, data publicării sau data înregistrării documentului în ARTHRA. De asemenea, ultima versiune instalată a softului permite înregistrarea și căutarea informației folosind diacriticele.

Structura colecțiilor.

Colecțiile din cadrul depozitului digital ARTHRA au fost concepute astfel încât să existe doar un anumit tip de documente în fiecare. De exemplu: *Rezumate teze de doctorat*, *Teze de doctorat*, *Articole științifice ale doctoranzilor* sunt colecții ce aparțin comunității de bază **Școala doctorală**. La fel sunt structurate și colecțiile comunității de bază **Biblioteca** (Bibliografii, Instrumente de marketing, Prezentări conferințe sau manifestări științifice și Tutoriale).

În prezent, ARTHRA deține în colecțiile sale 1371 de articole, documente publicate în perioada 2009 – 2013, prioritatea în această perioadă constituind-o configurarea și testarea sistemului. În etapa următoare se urmărește creșterea numărului de documente și diversificarea tipologiei acestora.

O categorie importantă de documente în cadrul universităților o reprezintă cursurile, materialele didactice utilizate pentru seminarii, laboratoare etc. Genul acesta de materiale reprezintă resursele unei platforme de învățare virtuală – *e-learning* (un soft open source, folosit pe scară largă în acest scop este MOODLE). La nivel internațional

există o comunitate largă de dezvoltatori ai acestui soft, una dintre ultimele versiuni ale sale pune la dispoziția utilizatorilor un plugin pentru D-Space, softul open source care stă la baza creării depozitului digital ARTHRA (o interfață care face legătura între platforma e-learning și depozitul digital de documente). Astfel, Moodle oferă mediul de învățare virtual ca *un instrument în prim plan* în instituțiile de învățământ, iar D-Space ar oferi *instrumentul de pe fundal*, cu mediul de stocare al resurselor informaționale necesare procesului de educație și cercetare.